

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Lapin yliopiston ylioppilaskunta LYY suhtautuu alueellisen matkailijaveron käyttöönoton selvittämiseen myönteisesti. Rovaniemen kaltaisessa matkailukaupungissa syntyy merkittäviä lisäkustannuksia muun muassa infrastruktuurissa, ympäristön hoidossa ja kaupunkitilan ylläpidossa, mikä tekee matkailun kustannusten oikeudenmukaisemmasta jakamisesta periaatteellisesti perustellun tavoitteen. Samalla kuitenkin korostamme, että Rovaniemen keskeisin rakenteellinen haaste liittyy opiskelija-asuntopulaan ja asumisen kallistumiseen, joihin matkailulla ja erityisesti lyhytaikaisella vuokrauksella on jo nyt merkittävä vaikutus. Tästä syystä matkailijaveroa voidaan pitää ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä vain, jos sen valmistelussa ja mahdollisessa käyttöönotossa voidaan luotettavasti varmistaa, että varoja kohdistetaan mm. Rovaniemen asuntotilanteen helpottamiseksi.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Matkailijaverolla olisi kunnille useita mahdollisia hyötyjä. Se tarjoaisi välineen matkailun aiheuttamien kustannusten kohtuullisempaan jakamiseen ja loisi lisäresursseja esimerkiksi infrastruktuurin, ympäristönhoidon ja kaupunkitilan ylläpitoon. Oikein käytettynä vero voisi myös tukea kestävä matkailun tavoitteita ja lieventää matkailun aiheuttamaa paikallista kuormitusta. Veron haittapuolia on kuitenkin arvioitava huolellisesti. Mikäli vero kohdistuu vain perinteiseen majoitukseen, se voi lisätä matkailijoiden siirtymistä alustoilla toimivaan lyhytaikaisuokraukseen (esim. Airbnb) ja siten pahentaa jo valmiiksi vaikeaa vuokra-asuntotilannetta erityisesti opiskelijoiden näkökulmasta.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Lapin yliopiston ylioppilaskunta suhtautuu myönteisesti matkailijaveron kokeiluluonteiseen toteuttamiseen, mikäli kokeilu säädetään lakitasoisena, selkeästi rajattuna ja vaikutuksiltaan systemaattisesti seurattavana. Kokeilun tulee kohdistua rajatulle maantieteelliselle alueelle ja perustua täsmällisesti määriteltyyn veropohjaan. Kokeilun yhteydessä on erityisen tärkeää seurata

veron vaikutuksia matkailukysyntään, lyhytaikaisuokrauksen määrään, kunnallisiin kustannuksiin sekä paikalliseen asuntomarkkinaan ja vuokratasoon. Kokeilulla tulisi ensisijaisesti tuottaa luotettavaa tietoa siitä, voidaanko matkailijaverolla tosiasiallisesti kattaa matkailun aiheuttamia kustannuksia ilman, että se aiheuttaa haitallisia markkinavääristymiä tai heikentää paikallisten asukkaiden, erityisesti opiskelijoiden, asemaa.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijavero otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Matkailijaveron keskeisenä tavoitteena tulisi olla matkailun kunnalle aiheuttamien kustannusten oikeudenmukaisempi kattaminen sekä kestävän matkailun edellytysten vahvistaminen. Kunnassa matkailijavero voitaisiin ottaa käyttöön keinona turvata resurssit infrastruktuuriin, ympäristönhoidon, kaupunkitilan ylläpidon ja muiden matkailun aiheuttamien lisämenojen rahoittamiseen ilman, että kustannukset kohdistuvat yksinomaan paikallisille asukkaille. Rovaniemen kaltaisessa opiskelijakaupungissa veron käytölle tulisi asettaa myös selkeä sosiaalinen tavoite: matkailun ja lyhytaikaisen majoituksen kasvun aiheuttamien asumispaineiden hillitseminen ja kohtuuhintaisen asumisen edellytysten turvaaminen. Matkailijaverolla ei siten tulisi tavoitella pelkästään yleistä tulonlisäystä kunnalle, vaan sen käyttöönoton tulisi perustua selkeään ohjaus- ja tasapainotustarkoitukseen matkailun, paikallisen elinkeinoelämän ja asukkaiden arjen välillä.

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

Kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan matkailun kehittämistä tavalla, joka on samanaikaisesti ympäristöllisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti vastuullista. Ympäristön näkökulmasta tämä tarkoittaa luonnon kulumisen, päästöjen ja jätekuormituksen vähentämistä, sosiaalisen kestävyyden osalta paikallisten asukkaiden elinolojen ja palveluiden turvaamista sekä taloudellisen kestävyyden ja elinvoiman vahvistumisen näkökulmasta matkailuelinkeinon pitkäjänteistä ja vakaata kehittämistä. Matkailijavero voisi edistää näitä tavoitteita rahoittamalla suoraan ympäristönhoitoa, infrastruktuuria, jätehuoltoa, joukkoliikennettä ja matkailualueiden ohjausta sekä hillitsemällä matkailun haitallisia keskittymisvaikutuksia ajallisesti ja alueellisesti. Sosiaalisen kestävyyden kannalta on kuitenkin olennaista, että veron käyttö tukee myös paikallisten asukkaiden, erityisesti opiskelijoiden, asemaa esimerkiksi opiskelija-asuntojen rakentamisen tukena.

Minkä suuruinen matkailijavero olisi perusteltu?

Matkailijaveron suuruuden tulisi olla maltillinen ja suhteutettu majoituksen hintaan, jotta se ei muodostu esteeksi matkailulle eikä kohdistu kohtuuttomasti vähävaraisiin tai kotimaisiin matkailijoihin. Perustellumpi vaihtoehto on prosenttipohjainen malli tai euromäärältään rajattu maksu per yö kuin kaikille yhtä suuri kiinteä summa. Verotason tulisi olla sellainen, että se tuottaa kunnalle merkityksellistä lisärahoitusta matkailun aiheuttamien kustannusten kattamiseen, mutta ei heikennä alueen vetovoimaa tai ohjaa kysyntää veron kiertämiseen.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Matkailijaveron tulisi kohdistua kaikkiin lyhytaikaiseen ja selkeästi matkailukäyttöön tarkoitettuihin majoitusmuotoihin yhdenvertaisesti, jotta vältetään markkinoiden vääristyminen ja veron kiertäminen. Tällaisia ovat hotellit, hostellit, aamiaismajoitukset, leirintäalueet sekä alustapalvelujen

kautta tapahtuva lyhyt vuokraus kaikilla alustoilla. Erityisen tärkeää on, että myös alustapohjainen majoitus sisällytetään veron piiriin, koska sen osuus on kasvanut merkittävästi ja sillä on suora vaikutus paikalliseen asuntomarkkinaan. Veron ei sen sijaan tule kohdistua opiskelija-asuntoihin, pitkäaikaiseen asumiseen, kausityöntekijöiden majoitukseen eikä sosiaali- tai hätä/kriisimajoitukseen, sillä näiden ryhmien sisällyttäminen veropohjaan heikentäisi kohtuuttomasti erityisesti opiskelijoiden ja pienituloisten asemaa ja olisi ristiriidassa veron sosiaalisen hyväksyttävyyden kanssa.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

Lapin yliopiston ylioppilaskunta katsoo, että matkailijavero voidaan toteuttaa mallilla, jossa sen käyttöönotto jätetään yksittäisten kuntien harkintavaltaan, kunhan kansallinen lainsäädäntö määrittelee verolle selkeät ja yhdenvertaiset reunaehdot. Kuntakohtainen päätösvalta on perusteltua, koska matkailun määrä, kustannukset ja vaikutukset vaihtelevat alueittain merkittävästi. Kuntien harkintavalta ei saa ulottua veron perusteisiin tai siihen, mitä majoitusmuotoja vero koskee, jotta järjestelmä säilyy oikeudellisesti kestäväenä ja hallinnollisesti selkeänä.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

Veron alueellinen rajaaminen vain osaan kunnan alueista voisi tietyissä olosuhteissa olla perusteltavissa, jos matkailun aiheuttamat kustannukset ja kuormitus keskittyvät selvästi tietylle alueelle, kuten ydinkeskustaan tai matkailukeskittymiin. Tällainen malli kuitenkin lisää merkittävästi hallinnollista monimutkaisuutta ja voi synnyttää yhdenvertaisuus- ja kilpailukysymyksiä erityisesti silloin, kun majoitusliikkeet toimivat lähellä rajattua aluetta. Jos alueellinen rajaaminen sallitaan, sen tulee perustua selkeästi osoitettavissa oleviin kustannus- ja kuormitusperusteisiin eikä kunnalla tule olla rajatonta harkintavaltaa alueen määrittelyssä. Lapin yliopiston ylioppilaskunta korostaa, että alueellinen rajaaminen ei saa johtaa tilanteeseen, jossa matkailu ohjautuu kohtuuttomasti asumiseen varatuille alueille tai lisää lyhytaikaisen vuokrauksen painetta asuinalueilla.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Veron ajallinen rajaaminen vain sesonkiaikoihin voi olla perusteltu vaihtoehto, jos tavoitteena on kohdistaa veron vaikutus erityisesti niihin ajankohtiin, jolloin matkailun aiheuttama kuormitus kunnalle, ympäristölle ja infrastruktuurille on suurimmillaan. Sesonkikohtainen soveltaminen voisi myös lieventää veron kielteisiä vaikutuksia matkailun kysyntään hiljaisempina aikoina ja tukea matkailun tasaisempaa jakautumista vuoden ympäri. Toisaalta ajallinen rajaaminen lisää järjestelmän hallinnollista monimutkaisuutta ja edellyttää selkeitä, laissa määriteltyjä kriteerejä sesonkien määrittelylle. Lapin yliopiston ylioppilaskunta korostaa, että sesonkikäyttöä harkittaessa on arvioitava erityisesti vaikutukset lyhytaikaiseen vuokraukseen ja asumismarkkinoihin, jotta veron ajallinen kohdentaminen ei vahingossa lisää asuntojen käyttöä matkailutarkoituksiin juuri silloin, kun asuntopula on pahimmillaan.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

Kunnille voidaan jättää rajattua harkintavaltaa matkailijaveron soveltamiseen liittyvissä yksityiskohdissa, kuten verotason suuruudessa, ajallisessa soveltamisessa ja mahdollisessa alueellisessa rajauksessa, koska matkailun määrä, kausivaihtelu ja kunnalle aiheutuvat kustannukset

vaihtelevat merkittävästi eri alueilla. Sen sijaan veron perusteiden, verovelvollisuuden ja sen, mihin majoitusmuotoihin vero kohdistuu, tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaisia ja lakitasolla säädettyjä oikeusvarmuuden, yhdenvertaisuuden ja hallinnollisen selkeyden turvaamiseksi. Kuntien harkintavalta ei saa johtaa siihen, että veron soveltamisalaa kavennetaan tavalla, joka ohjaa matkailua hallitsemattomasti esimerkiksi lyhytaikaiseen vuokraukseen tai heikentää kohtuuttomasti paikallisten asukkaiden ja opiskelijoiden asemaa.

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Lapin yliopiston ylioppilaskunta pitää erittäin tärkeänä, että matkailijaverosta kertyvät tulot kohdistuvat kunnissa tosiasiallisesti matkailun aiheuttamien kustannusten kattamiseen, vaikka verotulot ovatkin lähtökohtaisesti yleiskatteellisia. Matkailijaveron hyväksyttävyyys perustuu siihen, että sen tuotot käytetään näkyvästi esimerkiksi infrastruktuurin ylläpitoon, ympäristönhoitoon, kaupunkitilan siisteyteen sekä matkailun aiheuttamien kasvatettujen kustannusten kattamiseen. Erityisesti opiskelijakaupungissa kuten Rovaniemellä on perusteltua, että osa verotuotosta ohjataan myös kohtuuhintaisen asumisen edellytysten vahvistamiseen ja asuntomarkkinoiden paineiden lieventämiseen. Vaikka lainsäädäntö ei mahdollistaisi varsinaista korvamerkintää, LYY pitää tärkeänä, että kunnille asetetaan selkeä raportointivelvoite matkailijaveron tuottojen käytöstä, jotta veron vaikutuksia ja kohdentumista voidaan arvioida avoimesti ja luottamus järjestelmään säilyy. LYY näkee, että koska Suomen valtion tasolla on leikattu opiskelija-asuntojen rakentamisesta, matkailijaverolla voitaisiin tukea Rovaniemellä opiskelija-asuntojen rakentamista esimerkiksi tukemalla Domus Arctica Säätiötä.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Matkailijaveron verovelvollisiksi tulisi säätää majoituspalveluja tarjoavat toimijat, jotka perivät veron asiakkailtaan läpikulkueränä ja tilittävät sen edelleen kunnalle tai valtiolle. Tämä vastaa toimivaa käytäntöä muissa vastaavissa veroissa ja on selkeä sekä matkailijoiden että yritysten näkökulmasta. Erityisen tärkeää on, että myös alustapalvelujen kautta tapahtuva majoitus sisällytetään tehokkaasti veronkannon piiriin, ja että alustayhtiöille asetetaan velvollisuus huolehtia veron perinnästä ja tilittämisestä vuokraajien puolesta. Näin voidaan varmistaa veron kattavuus, yhdenvertaisuus ja ehkäistä veron kiertämistä ilman kohtuutonta hallinnollista taakkaa yksittäisille pienvuokraajille.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Matkailulla on monille kunnille, erityisesti Pohjois-Suomessa ja Rovaniemellä, erittäin suuri taloudellinen merkitys. Se tuo kunnille työpaikkoja, yritystoimintaa, verotuloja sekä kysyntää palveluille, ravintoloille, kaupalle ja liikenteelle. Matkailu lisää myös alueen vetovoimaa ja kansainvälistä näkyvyyttä, mikä voi vahvistaa pitkällä aikavälillä koko kunnan elinvoimaa. Samalla matkailu aiheuttaa kuitenkin kunnille merkittäviä lisäkustannuksia infrastruktuurissa, yhdyskuntatekniikassa, jätehuollossa, ympäristön hoidossa, turvallisuudessa ja kaupunkitilan ylläpidossa. Rovaniemen kaltaisessa opiskelijakaupungissa matkailun merkitys kytkeytyy lisäksi suoraan asuntomarkkinoihin, sillä lyhytaikaisen majoituksen kasvu vaikuttaa vuokratasoon ja

opiskelija-asuntojen saatavuuteen. Matkailun taloudellinen merkitys kunnille on siten kaksijakoinen: se tuo huomattavia tuloja ja elinvoimaa, mutta samalla myös rakenteellisia kustannuksia ja paineita, joiden hallintaan tarvitaan toimivia ohjauskeinoja.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Maltillinen ja oikein mitoitettu matkailijavero ei todennäköisesti merkittävästi vähentäisi kunnan matkailumääriä eikä heikentäisi sen vetovoimaa, erityisesti sellaisissa kohteissa, joissa matkailu perustuu vahvaan vetovoimatekijään, kuten luontoon, tapahtumiin tai arktisiin elämyksiin. Matkailijoiden kokonaiskustannuksissa yksittäinen, kohtuullinen yöpymiskohtainen vero jää usein vähämerkityksiseksi. Sen sijaan liian korkea tai epä johdonmukaisesti toteutettu vero voi ohjata hintaherkkiä matkailijoita kilpaileviin kohteisiin sekä kotimaassa että ulkomailla. Vetovoiman kannalta olennaista on myös se, miten verotuotot käytetään: jos matkailijavero näkyy parempana kaupunkiympäristönä, toimivampana infrastruktuurina ja kestäväenä matkailuna, se voi jopa vahvistaa kunnan houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Matkailijaveron vaikutukset alueen yrityksiin ja asukkaisiin riippuvat ratkaisevasti veron tasosta, kohdentumisesta ja toteutustavasta. Yrityksille vero tuo jonkin verran lisää hallinnollisia velvoitteita ja voi aiheuttaa paineita siirtää osa kustannuksista hintoihin, erityisesti pienille majoitusyrityksille. Maltillisena toteutettuna vaikutus yritysten toimintaedellytyksiin jää kuitenkin todennäköisesti rajalliseksi, etenkin vilkkaissa matkailukohteissa, joissa kysyntä on vahvaa. Asukkaille matkailijavero voi parhaimmillaan näkyä parantuneena infrastruktuurina, siistimpänä kaupunkiympäristönä ja parempina palveluina. Toisaalta merkittävin riski asukkaiden, erityisesti opiskelijoiden, näkökulmasta liittyy epäsuoriin vaikutuksiin asuntomarkkinoilla: jos vero lisää lyhytaikaisen vuokrauksen houkuttelevuutta suhteessa pitkäaikaiseen asumiseen, se voi edelleen nostaa vuokratasoa ja heikentää kohtuuhintaisen asumisen saatavuutta. Siksi vaikutuksia yrityksiin ja asukkaisiin on tarkasteltava kokonaisuutena eikä vain matkailuelinkeinon näkökulmasta.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Matkailijaveron vaikutukset riippuvat merkittävästi siitä, ottavatko myös lähialueen kunnat veron käyttöön ja millä tasolla. Jos vero toteutetaan vain yksittäisessä kunnassa ja verotaso poikkeaa selvästi naapurikunnista, on olemassa riski, että osa matkailukysynnästä siirtyy veron ulkopuolisiin kohteisiin, mikä voi heikentää veroa soveltavan kunnan kilpailuasemaa. Tämä korostuu erityisesti lyhytaikaisessa vapaa-ajan matkailussa ja hinnalle herkissä asiakasryhmissä. Toisaalta, jos lähialueen kunnat ottavat matkailijaveron käyttöön samansuuntaisilla periaatteilla ja maltillisella verotasolla, vaikutukset matkailumääriin jäävät todennäköisesti vähäisemmiksi ja kilpailuasetelma tasapainoisemmaksi. Kuntien välinen koordinaatio on siten keskeistä, jotta matkailijavero ei johda epäterveeseen verokilpailuun tai hallitsemattomiin siirtymävaikutuksiin matkailussa.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun ja majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin on tarkasteltava kokonaisverorasituksen näkökulmasta. Majoituspalveluihin kohdistuu jo nykyisin arvonnisävero sekä yritystoimintaan liittyvät tuloverot ja muut maksut, joten matkailijavero merkitsisi näihin nähden uutta erillistä veroelementtiä. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää, että matkailijavero mitoitetaan maltillisesti eikä se muodostu kohtuuttomaksi lisäkuormaksi suhteessa nykyiseen verotasoon. Veron tulee täydentää nykyistä verojärjestelmää kattamalla nimenomaan

matkailun kunnalle aiheuttamia paikallisia kustannuksia, eikä päällekkäisesti verottaa samaa toimintaa ilman selkeää vastinetta. Lisäksi veron yhteensopivuus arvonnäverojärjestelmän ja mahdollisten muiden alueellisten maksujen kanssa tulee varmistaa hallinnollisen selkeyden ja yritysten oikeusvarmuuden näkökulmasta.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

Alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota vaikutuksiin paikalliseen asuntomarkkinaan, sillä juuri asuminen on Rovaniemellä ja monissa muissa matkailukunnissa keskeisin sosiaalinen kipupiste. Valmistelussa on varmistettava, ettei matkailijavero suoraan tai välillisesti lisää lyhytaikaisen vuokrauksen houkuttelevuutta pitkäaikaisen asumisen kustannuksella. Lisäksi järjestelmän tulee olla hallinnollisesti mahdollisimman selkeä ja yhdenvertainen, jotta se ei synnytä tarpeetonta byrokratiaa, tulkintaepävarmuutta tai veronkiertoa. Matkailijaveron hyväksyttävyyttä edellyttää myös avointa viestintää veron tavoitteista, vaikutuksista ja verotuottojen käytöstä. Lapin yliopiston ylioppilaskunta korostaa, että varoilla pitäisi tukea opiskelija-asuntojen rakentamista sekä julkisen liikenteen parantamista erityisesti opiskelijoiden asuttamille alueille.

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

-

Tuppi Esa-Pekka
Lapin yliopiston ylioppilaskunta LYY